

Vattenvårdsåtgärder Höje å 2016-2018

2018-10-17

på uppdrag av
Höje å Vattenråd

Vattenvårdsåtgärder Höje å 2016-2018

Rapporten är upprättad av: Rebecka Nilsson
Granskning: Cecilia Holmström

Uppdragsgivare: Höje å Vattenråd

Omslagsbild: Damm vid Genarp, Lunds kommun

Landskrona 2018-10-05
EKOLOGGRUPPEN

Totalt antal sidor i huvuddokument (inkl omslag): 13
Antal bilagor: 0
Utskriftsversion: 18-10-18
Wordfil: Slutrapport_vattenvårdsåtgärder_höjeå

Innehåll

	sidan
Inledning	6
LOVA-projektet	6
Arbetssätt	6
Projektering av dammar/våtmarker/kalkfilter	6
Anmälan om vattenverksamhet, upphandling och anläggning.....	6
Anlagda och projekterade åtgärder	7
Damm/våtmark Genarp 9:16.....	8
Damm och öppen bäck Vallkärratorn 17:1 och Stångby Vångar.....	9
Kalkfilterbäddar Råbytorp.....	10
Tvåstegsdike Bjällerup.....	11
Damm L Bjällerup.....	12
Dagvattendamm Värpinge 17:26	13

Inledning

Vattenvårdsarbetet inom Höje å avrinningsområde har lång tradition och började redan under 1990-talet. Genom åren har det bland annat anlagts dammar, våtmarker och delar av Höje å har återmeandrats. Syftet med projektet är att förbättra vattenkvaliteten och minska övergödningen, fördröja vatten, förbättra möjligheterna till rekreation samt öka den biologiska mångfalden. För närvarande finns det ett samarbetsavtal mellan medlemskommunerna, Lomma, Lund och Staffanstorps, om att fortsätta arbetet fram till och med 2021.

LOVA-projektet

Höje å Vattenråd har av Länsstyrelsen beviljats LOVA-bidrag för projektet ”Vattenvårdsåtgärder Höje å” dr 501-31947-2015 med projekttiden 2016-05-02 – 2018-10-31. I föreliggande rapport redovisas detta projekt. Syftet med projektet har varit att projektera vattenvårdsåtgärder såsom dammar, våtmarker, tvåstegsdike samt filterbäddar. Om budget tillät kunde även entreprenadkostnader ingå i projektet. Arbetet har utförts av vattenrådets konsult Ekologgruppen. Projektledare har varit Rebecka Nilsson övriga projektörer har varit Johan Krook, Filip Hvitlock och Nina Svenbro.

Arbetssätt

Projektering av dammar/våtmarker/kalkfilter

Höje å åtgärdsprogram etapp 1 har pågått sedan 2015. Vid etappstart genomfördes ett större informationsutskick till markägare inom avrinningsområdet. Utskicket resulterade i ett flertal intresseanmälningar. Några av de inkomna intresseanmälningarna har projekterats inom ramen för föreliggande LOVA-projekt. Därutöver har även projekt initierats av kommunen samt genom andra utredningar som har gjorts inom Höje å åtgärdsprogram.

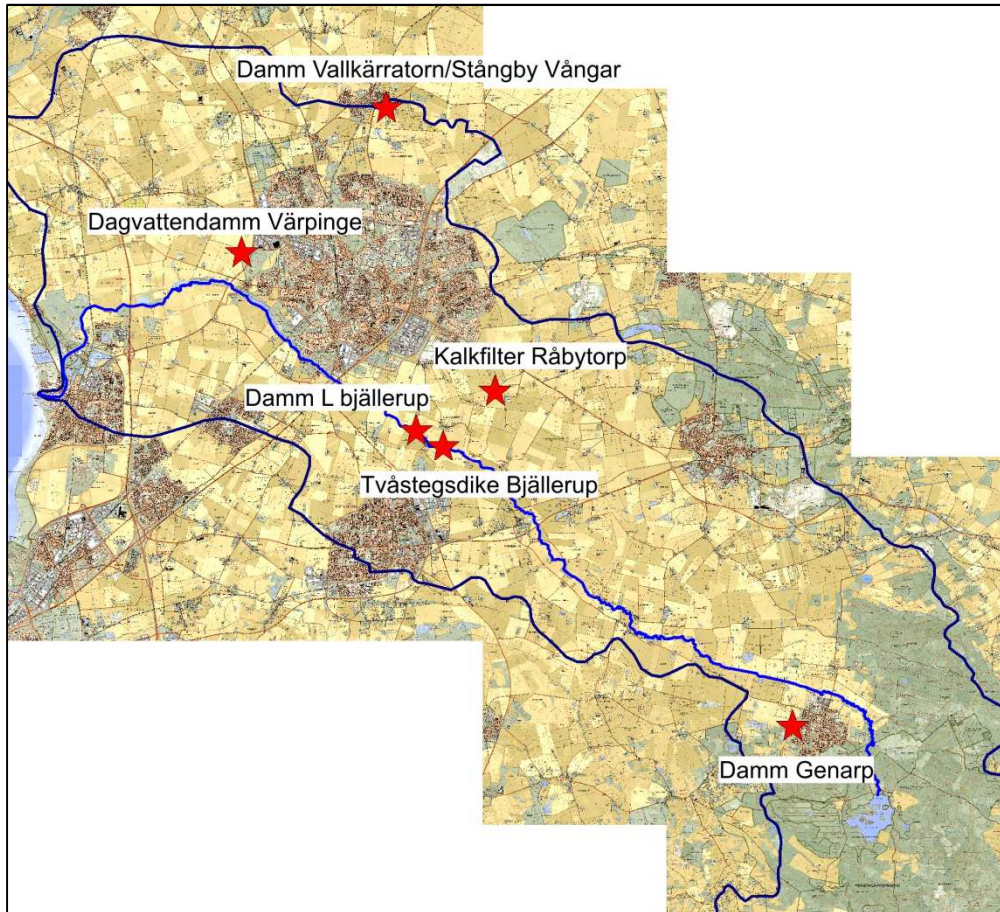
Fyra dammar, ett tvåstegsdike samt en kalkfilterbädd har projekterats inom föreliggande projekt (se nedan). Av dessa har en damm anlagts vintern 2017-2018, en damm samt kalkfilterbädden anläggs under hösten 2018. Två dammar samt tvåstegsdiket planeras att anläggas hösten 2019.

Anmälan om vattenverksamhet, upphandling och anläggning

Anmälan om vattenverksamhet har gjorts för tre dammar samt en kalkfilterbädd. Upphandling av entreprenad har genomförts för två dammar samt kalkfilterbädden. För den tredje dammen blev upphandlingen avbruten då inkomna anbud överskred vattenrådets budget för åtgärden. En ny upphandling av denna damm kommer ske under vintern 2018-2019 eller våren 2019.

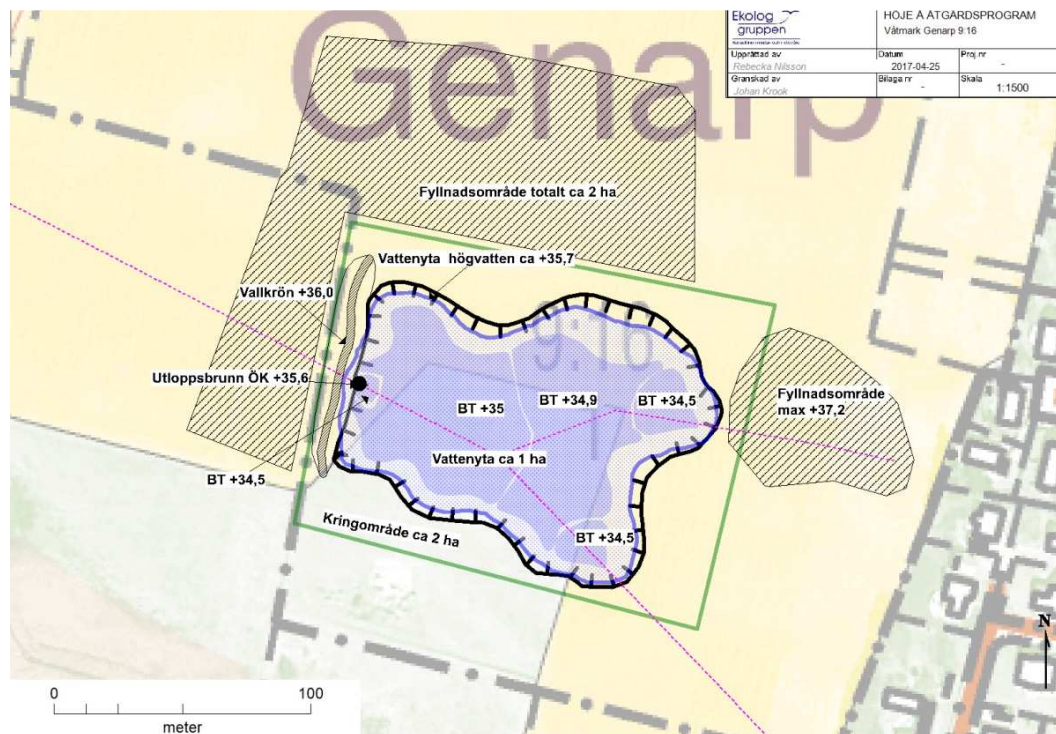
Anlagda och projekterade åtgärder

På översiktskartan nedan kan aktuella åtgärders plats i landskapet ses. Nedanför kartan följer även en beskrivning av projekten.

Damm/våtmark Genarp 9:16

En 1,2 ha stor våtmark har anlagts i utkanten av Genarp. Våtmarken mottar dräneringsvatten från omkringliggande åkermark. Våtmarken kommer att bidra till ökad näringsretention och ökad biologisk mångfald. Den kommer även gynna rekreationen i området då den ligger lättillgängligt endast 100 m från Genarps samhälle. Både projektering och entreprenad har finansierats inom ramen för LOVA-projektet.

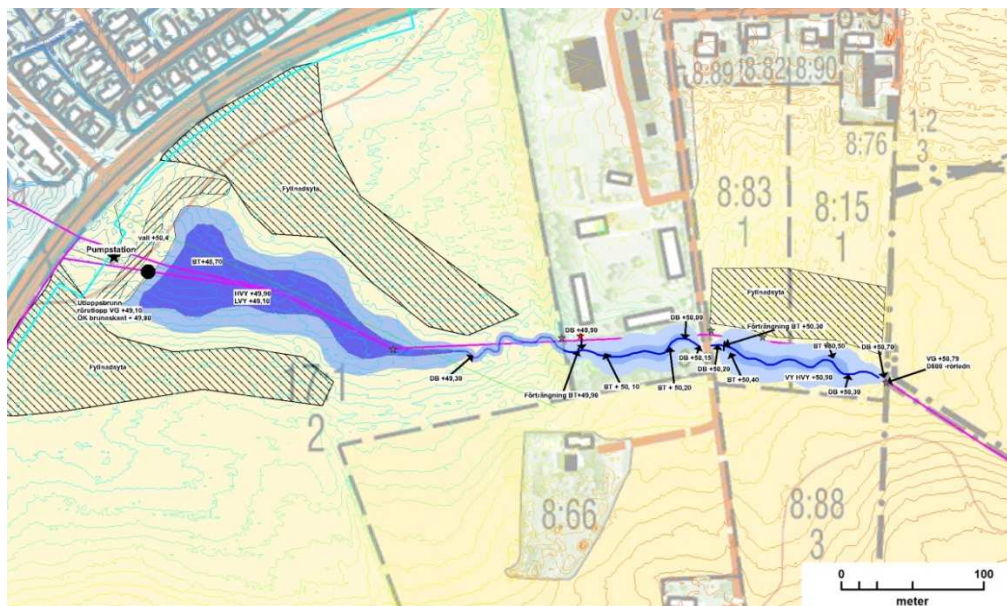
Ritning av våtmark vid Genarp.

Dovhjordtar besöker dammen vid Genarp. I bakgrunden syns Genarps samhälle.

Damm och öppen bäck Vallkärratorn 17:1 och Stångby Vångar

Utanför Stångby anläggs en damm samt en öppen bäck/tvåstegsdike under hösten 2018. Dammen blir drygt 1 ha och anläggningen i helhet ca 4,5 ha (vattenytor och kringområde). För att anlägga dammen och bäcken öppnas en kulvert upp som tar emot dräneringsvatten från omkring 300 ha jordbruksmark. Från området norr om dammen är en detaljplaneprocess igång och anläggningen kommer även ta emot dagvatten från kommande bebyggelse. Anläggningen kommer vara en effektiv närsaltsfälla och den har även utformats för att möjliggöra fördröjning av vatten. Då anläggningen är tätortsnära, och det dessutom finns planer för utbyggnad i anslutning till anläggningen, kommer den även utgöra en trevlig miljö för rekreation. Endast projektering ingår i LOVA-projektet. Entreprenaden finansieras med miljöinvesterstöd.

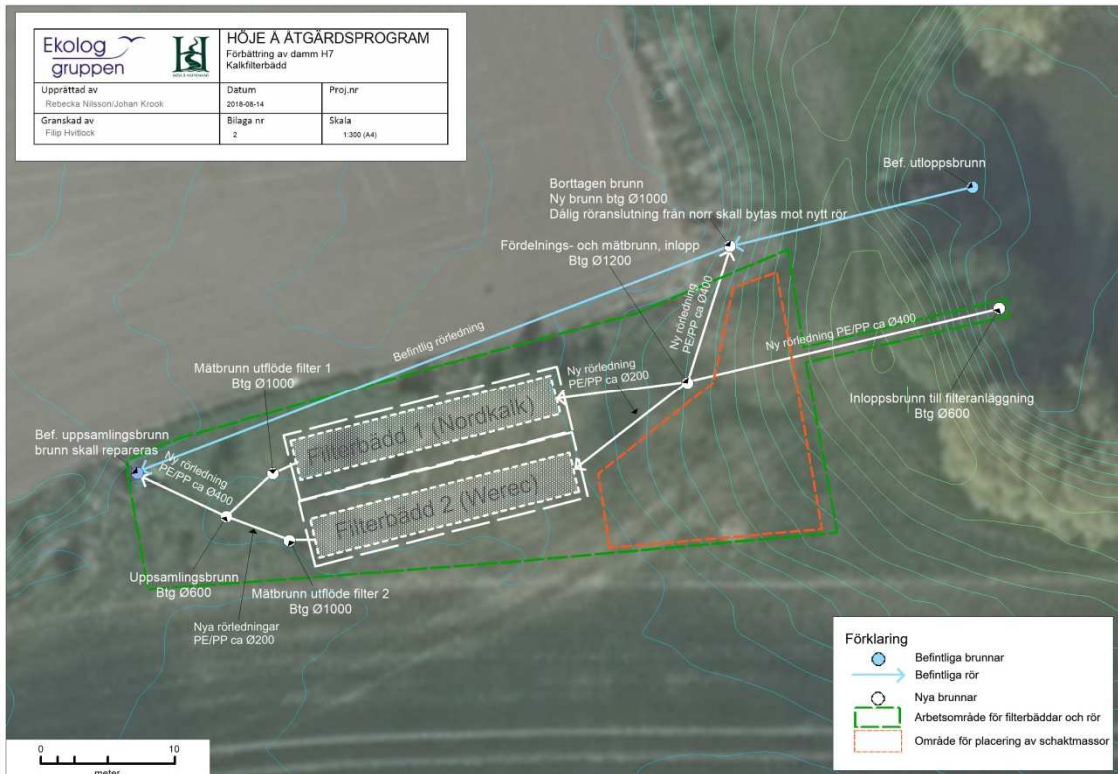
Ritning av dammen och den öppna bäcken vid Vallkärratorn.

Pågående entreprenad i Vallkärratorn. Bäckens utformas som ett tvåstegsdike med översvänningszoner på delar av sträckan.

Kalkfilterbäddar Råbytorp

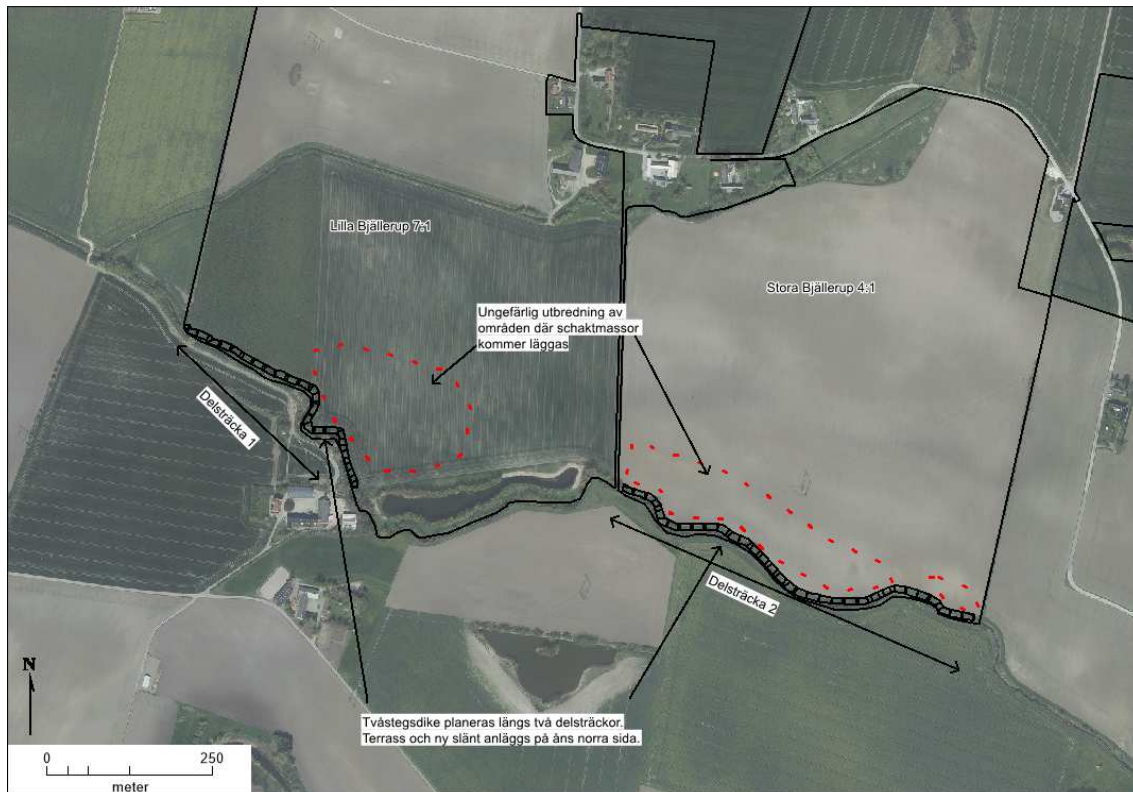
Två parallella kalkfilter med olika filtermaterial anläggs nedströms Råbytorpsdammen som anlagts inom Höjeåprojektet. Det ena filtret har kalkmaterial från Nordkalk medan det andra filtret har filtermaterial från Wereco. Entreprenaden sker under hösten 2018. Kalkfiltren tar emot vatten från dammen, som i sin tur tar emot vatten från knappt 400 ha mark varav största delen utgörs av åkermark. Kalkfiltren är främst till för att binda löst fosfor och minska näringsbelastningen i nedströms liggande vatten. Efter entreprenaden kommer uppföljning av kalkfiltren pågå under ett års tid inom ramen för ett annat LOVA-projekt.

Ritning av kalkfilterbäddarna

Tvåstegsdike Bjällerup

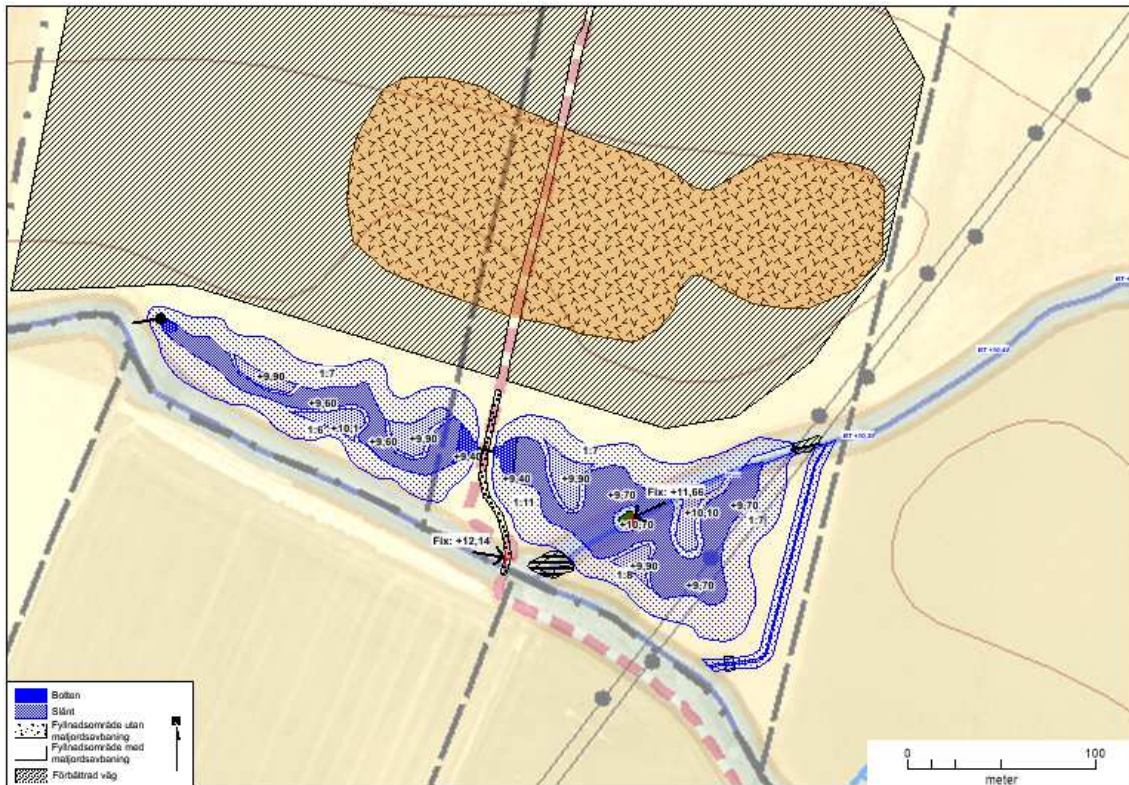
I Höje å huvudfåra planeras anläggning av tvåstegsdike längs en sträcka på totalt 1000 m. Terrassen kommer anläggas på åns norra sida och bli ca sex m bred. Den läggs på en nivå som är över medelvattenföring för att det ska vara möjligt att köra på terrassen för att underlätta underhåll av både terrassen och åfåran. Detaljprojektering, fortsatt dialog med dikningsföretaget samt anläggning av tvåstegsdiket kommer genomföras under hösten 2018 och under våren 2019. Återstående arbete med att anlägga tvåstegsdiket kommer ingå i LOVA-projektet ”Tvåstegsdike Bjällerup Höje å”.

Ritning av tvåstegsdiket

Damm L:a Bjällerup

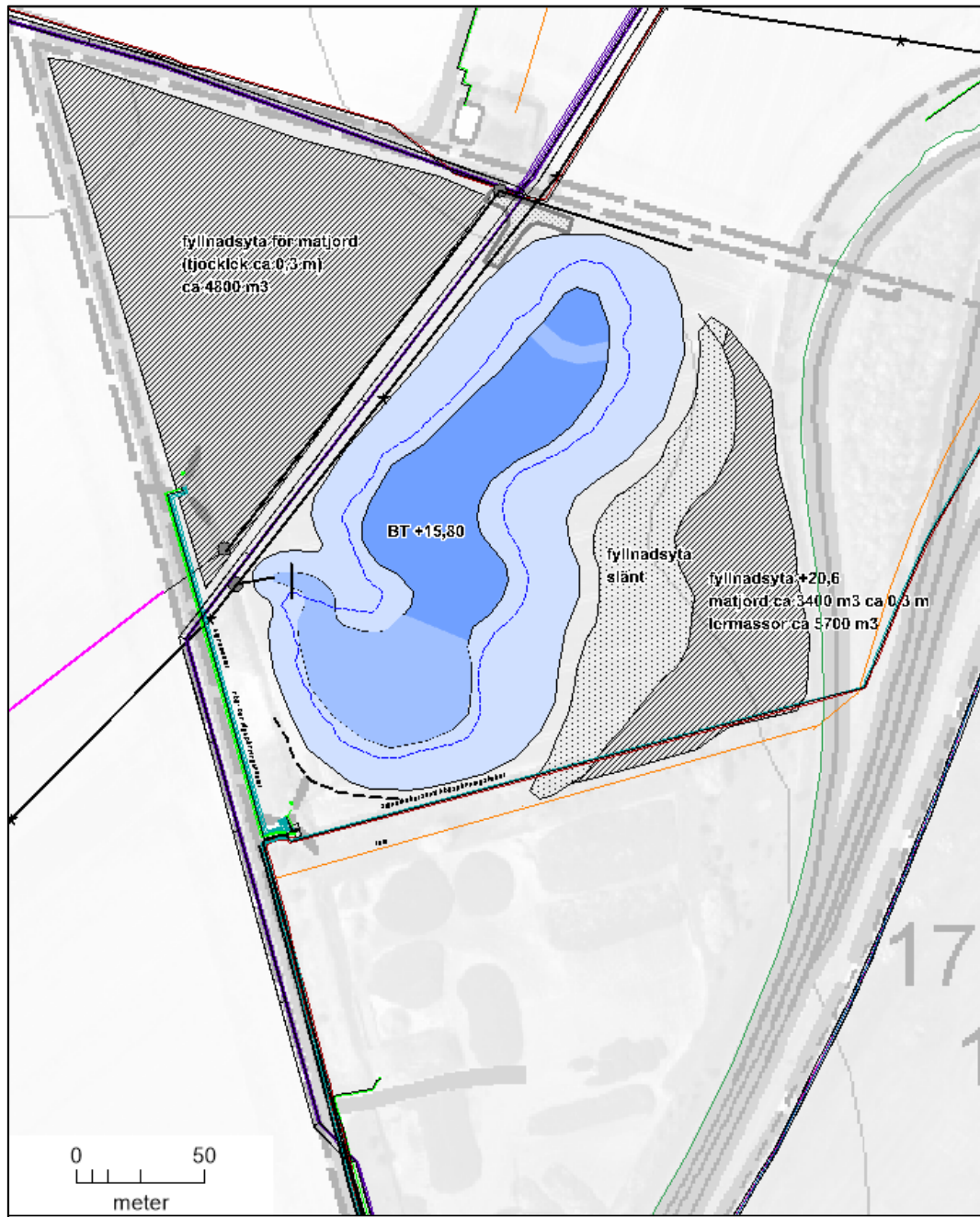
Vid Råbydikets mynning i Höje å planeras anläggning av två våtmarker om totalt ca två hektar. Våtmarkerna kommer ta emot ett delflöde av Råbydiket, som avvattnar ca 3 800 ha mark, och förväntas vara en mycket effektiv närsaltsfälla. Dessutom kommer den biologiska mångfalden i området att gynnas. Projekteringen är färdig och våtmarken planeras att anläggas sensommar/hösten 2019. Entreprenaden kommer att finansieras av beviljat miljöinvesterstöd.

Ritning av damm vid Lilla Bjällerup

Dagvattendamm Värpinge 17:26

Väster om Lund, på fastigheten Värpinge 17:26, har en dagvattendamm projekterats tillsammans med VA SYD. Dammen ska fördröja och rena dagvatten som kommer från västra delarna av Lund. Fördröjningskapacitet blir ca 14 000 m³. Enligt den modellering som har gjorts kommer reningen av 13 olika förorenande ämnen bidra till att halterna av dessa ämnen, däribland kväve och fosfor, hamnar under angivna gränsvärden för dagvatten. Dammen kommer även öka den biologiska mångfalden och kan gynna rekreationen i området. Projekteringen av dammen påbörjades inom projektet "Höje å helhetsperspektiv". Detaljprojektering pågår och entreprenaden kommer genomföras tidigast 2019.

Ritning av dagvattendamm vid Värpinge